

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr X/83/2011
Rady Gminy Manowo
z dnia 29 grudnia 2011 r.



Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF)

na lata 2011- 2017

Gminy Manowo

- Manowo, wrzesień 2011r.- po zmianach

Spis treści

1.0.	WYJAŚNIENIE NIEKTÓRYCH Z POJĘĆ UŻYWANYCH W DOKUMENCIE	4
2.0.	WPROWADZENIE	5
2.1.	<i>Zastosowana metodologia opracowania WPF</i>	5
2.2.	<i>Podstawowe zmiany wprowadzone nową ustawą o finansach publicznych (ufp).....</i>	8
2.3.	<i>Dlaczego ważna jest nadwyżka operacyjna budżetu.....</i>	9
3.0.	ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU BUDŻETU GMINY MANOWO ZA OKRES 2007-2010	10
3.1.	<i>Nadwyżka operacyjna i inne podstawowe zagregowane wskaźniki finansowe Gminy Manowo</i>	10
3.2.	<i>Poziom progów zadłużenia w latach 2007-2010 w Gminie Manowo</i>	14
4.0.	OPIS PRZYJĘTYCH WIELKOŚCI MAKROEKONOMICZNYCH W WIELOLETNIEJ PROGNOZIE FINANSOWEJ GMINY MANOWO	15
4.1.	<i>Zastosowane w WPF publikowane dane makroekonomiczne</i>	15
4.2.	<i>Zastosowane w WPF dane na 2011r. opublikowane przez Ministerstwo Finansów a dotyczące Gminy Manowo</i>	16
5.0.	WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA BUDŻETU GMINY MANOWO na lata 2011-2017	17
5.1.	<i>Dochody własne Gminy w okresie prognozy.....</i>	17
5.2.	<i>Subwencje i dotacje na wydatki bieżące Gminy w okresie prognozy.....</i>	22
5.3.	<i>Dochody bieżące ogółem Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017.....</i>	25
5.4.	<i>Dochody majątkowe Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017 ..</i>	26
5.5.	<i>Dochody ogółem Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017.....</i>	28
5.6.	<i>Wydatki bieżące Gminy bez obsługi długu w okresie prognozy.....</i>	29
5.7.	<i>Koszty obsługi długu Gminy, stan długu oraz przychody i rozchody w okresie prognozy</i>	35
5.8.	<i>Wydatki bieżące ogółem w okresie prognozy</i>	37
5.9.	<i>Wynik operacyjny budżetu w okresie prognozy.....</i>	38
5.10.	<i>Przedsięwzięcia Gminy w okresie WPF na lata 2014-2017, w tym wydatki majątkowe .</i>	38
5.11.	<i>Wynik budżetu Gminy Manowo w okresie prognozy</i>	39
5.12.	<i>Poziom progów zadłużenia w okresie prognozy na okres 2011-2017.....</i>	40
6.0.	ZAŁĄCZNIKI DO CZĘŚCI OPISOWEJ WPF.....	42
6.1.	<i>Załącznik Nr 1 - Wieloletnia Prognoza Finansowa w ujęciu tabelarycznym</i>	42
6.2.	<i>Załącznik Nr 2 -Przedsięwzięcia</i>	
1.1.	<i>Kompletny z obliczeniami Model - Wieloletnia Prognoza Finansowa w wersji Excel....</i>	

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Spis tabel:

Tabela 1. Nadwyżka operacyjna Gminy Manowo w latach 2007-2010 (w zł).	11
Tabela 2. Podstawowe zagregowane wskaźniki finansowe budżetu Gminy Manowo	13
Tabela 3. Porównanie stanu długu z wydatkami majątkowymi	13
Tabela 4. Spełnienie przez Gminę Manowo ustawowych progów zadłużenia w latach 2007-2010.....	14
Tabela 5. Razem parametry makroekonomiczne wykorzystane w konstrukcji WPF.....	16
Tabela 6. Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i należna subwencja ogólna na 2011r. (w zł).....	17
Tabela 7. Dane z analizy dochodów własnych Gminy Manowo.	19
Tabela 8. Tabela zestawienie założeń przyjętych w projekcji dochodów własnych WPF Gminy Manowo.....	20
Tabela 9. Projekcja dochodów własnych Gminy Manowo w WPF.....	21
Tabela 10. Dotacje i subwencje na wydatki bieżące w okresie 2007-2010.	23
Tabela 11. Projekcja WPF w zakresie subwencji i dotacji na wydatki bieżące.....	24
Tabela 12. Dochody bieżące ogółem w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017	25
Tabela 13. Zestawienie dochodów majątkowych Gminy za okres 2007-2017.....	27
Tabela 14. Zbiorcze zestawienie dochodów Gminy	28
Tabela 15. Poziom poszczególnych kategorii wydatków w latach 2007-2010 (w zł).	32
Tabela 16. Struktura wydatków podstawowych grup wydatków (w ujęciu działów) za okres 2007-2010.....	33
Tabela 17. Projekcja wydatków bieżących, wynagrodzeń oraz kosztów związanych z funkcjonowaniem organów JST.....	34
Tabela 18.	35
Tabela 19. Kalkulacja kosztów obsługi długu, raty spłat długu, stan długu – zestawienia zbiorcze.	36
Tabela 20. Progi zadłużenia Gminy Manowo w okresie 2011-2017.	41

Spis wykresów:

Wykres 1. Wykres nadwyżki operacyjnej Gminy Manowo w latach 2007-2010.....	12
Wykres 2. Porównanie stanu długu z wydatkami majątkowymi	14
Wykres 4. Dochody majątkowe Gminy w okresie 2007-2017	26
Wykres 3. Dochody ogółem w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017.....	29

1.0. WYJAŚNIENIE NIEKTÓRYCH Z POJEĆ UŻYWANYCH W DOKUMENCIE

Niniejszy dokument zamieszczony będzie na stronie internetowej gminy zgodnie z wymaganą zasadą transparentności finansów publicznych, w tym finansów jednostek samorządu terytorialnego (JST). Wobec czego, opis do WPF zawiera poniżej i w treści dokumentu stosowne wyjaśnienia, celem łatwiejszej lektury dokumentu przez -także nie znających się na finansach publicznych – mieszkańców gminy.

1. **JST** – jednostka samorządu terytorialnego.
2. **supf**- dotychczasowa ustawa finansów publicznych.
3. **Wydatki budżetowe ogółem** = wydatki bieżące + wydatki majątkowe.
4. **Wydatki majątkowe**¹ to: 1) inwestycje i zakupy inwestycyjne, 2) zakup i objęcie, akcji i udziałów, 3) wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.
5. **Wydatki bieżące**² = wydatki JST nie
6. będące wydatkami majątkowymi.
7. **Dochody budżetowe ogółem** = dochody bieżące + dochody majątkowe.
8. **Dochody majątkowe**³ to: 1) otrzymane dotacje przeznaczone na inwestycje, 2) dochody ze sprzedaży własnego majątku JST, 3) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.
9. **Dochody bieżące**⁴ = dochody JST nie będące dochodami majątkowymi.
10. **Przychody**⁵ to m.in.: otrzymane pożyczki i kredyty, emisja papierów wartościowych, wpłata do budżetu przez inne podmioty udzielonych im pożyczek z budżetu danego JST.
11. **Rozchody**⁶ to m.in.: spłata kredytów, spłata pożyczek, wykup wyemitowanych papierów wartościowych.
12. **Deficyt budżetu JST może być sfinansowany**⁷:
 - a) kredytami,
 - b) pożyczkami,
 - c) środkami z prywatyzacji majątku JST,
 - d) nadwyżką budżetu z lat ubiegłych,

¹ Więcej patrz art. 236 ust.4 nowej upf.

² Patrz art. 236 ust.2 nowej upf.

³ Więcej patrz art. 235 ust.3 nowej upf.

⁴ Patrz art. 235 ust.2 nowej upf.

⁵ Więcej patrz art. 5 ust.1 pkt 4 nowej upf.

⁶ Więcej patrz art. 6 ust.2 nowej upf.

⁷ Więcej patrz art. 217 ust.2 nowej upf.

e) wolnymi środkami⁸ (rozliczenia zobowiązań JST z lat ubiegłych).

13. **Nadwyżka budżetowa**⁹ - różnica między dochodami ogółem, a wydatkami ogółem budżetu JST, stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu JST albo deficyt budżetu JST.
14. **Operacyjna** nadwyżka budżetowa - dodatnia¹⁰ różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.
15. **Przedsięwzięcie**¹¹ - to wieloletnie: 1) programy, projekty lub zadania (w tym z dofinansowaniem z funduszy UE lub realizowane w ramach PPP); 2) umowy zapewniające ciągłość działania jednostki z płatnościami przekraczającymi rok budżetowy; 3) gwarancje i poręczenia udzielone przez JST.

2.0. WPROWADZENIE

2.1. Zastosowana metodologia opracowania WPF

Nowa ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. wprowadza obowiązek¹² opracowywania **realistycznej** wieloletniej prognozy finansowej na okres minimum roku następnego i **3 lat** następnych (art. 227 ust.1) – jednak nie krócej niż na okres, na który Gmina określiła już limity wydatków na realizowane przedsięwzięcia wieloletnie. Pierwszym rokiem prognozy jest rok 2011r. Przy czym **prognozę kwoty długu** stanowiącą element WPF należy (art. 227 ust.2) sporządzić na okres, na który zaciągnięto lub planuje się zaciągnąć zobowiązania (tj. w praktyce na okres zwykle dłuższy niż w/w limity bowiem do ostatniego roku spłaty zaciągniętego kredytu lub innego zobowiązania dłużnego).

Przesłanką tworzenia Wieloletniej Prognozy Finansowej jest, aby dokument ten:

- wspomagał bieżące zarządzanie finansami gminy;
- określał w okresie wieloletnim możliwości inwestycyjne gminy;
- oceniał w okresie wieloletnim zdolność kredytową gminy (*poziom finansowych i ustawowych możliwość zaciągania i spłaty zadłużenia*).

⁸ Więcej patrz art. 217 ust.2 pkt 6 nowej upf.: Nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikająca z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych lub kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

⁹ Patrz art. 217 ust. 1 nowej upf.

¹⁰ Wynik różnicy między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi jest tzw. wynikiem operacyjnym. Wynik ten może przyjąć wartość dodatnią lub ujemną. W przypadku gdy wynik ten ma wartość dodatnią, wówczas mówimy o *nadwyżce operacyjnej*.

¹¹ Więcej patrz art. 226 ust. 3 i ust.4.

¹² Przy czym, ustawa z dnia 27.08.2009r. będąca *przepisami wprowadzającymi ustawę o finansach publicznych* (Dz. U. nr 157, poz. 1241) wprowadza okres przejściowy/dostosowawczy na część unormowań nowej upf, w tym na nowy próg zadłużania (wynikający z art. 243 nowej upf) – tj. próg obowiązujący od 2014r.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Istotne jest, iż wprowadzona ustawa przewiduje (art. 229) konieczną zgodności WPF z budżetem JST na dany rok (*np. na 2011r.*) tylko w zakresie następujących **trzech** wielkości:

- a) wyniku budżet,
- b) długu JST,
- c) kwot przychodów i rozchodów.

W praktyce oznacza to, że budżet na dany rok może w kwotach dochodów i wydatków istotnie różnić się od planu zawartego w WPF pod warunkiem równoległego zwiększenia w trakcie roku o tą samą kwotę wielkości dochodów i wydatków budżetu (*wówczas wynik budżetu nie zmieni się*).

Zakres danych prezentowany Państwu w WPF dla Gminy Manowo jest jednoznacznie określony nową¹³ ustawą o finansach publicznych (art. 226). Przedstawiony układ uwzględnia ponadto wytyczne Ministerstwa Finansów opublikowane na stronie internetowej¹⁴ ministerstwa.

Wzorzec opublikowany przez Min. Finansów koncentruje się na wymaganych ustawą w ujęciu syntetycznym głównych parametrach budżetu bez zbędnego rozbudowania prognozy o mniej istotne dane. Jednak, aby uzyskać przeanalizowane lub prognozowane takie dane zagregowane należało wcześniej poddać analizie dane szczegółowe. W procesie budowy dokumentu WPF wykonano następujące prace:

1. Zebrano wiedzę o faktach:
 - a) o zawartych umowach kredytowych (koszty obsługi, harmonogramy spłat);
 - b) o przedsięwzięciach będących już w trakcie realizacji (w tym programach, projektach, zadaniach i innych umowach przekraczających rok budżetowy);
 - c) o udzielonych gwarancjach i poręczeniach.
2. Zebrano dane historyczne z wymaganych 4 lat (2007-2010) niezbędne do prognozowania:
 - a) w zakresie dochodów (struktura udziału, tendencje zmian);
 - b) w zakresie wydatków (rodzajowa struktura udziału, udział wydatków *sztywnych i uznaniowych/fakultatywnych*, tendencje zmian).
3. Zebrano wiedzę o zamierzeniach (planowane przedsięwzięcia JST z uwzględnieniem przewidywanego ryzyka), które wynikają z już zawartych umów lub z już otrzymanych decyzji o uzyskaniu dofinansowania zewnętrznego - co warunkowało wprowadzenie tych zadań do realizacji (*np. zadań z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego*). Z kolei w zakresie dochodów m.in. uwzględniono szacunki wpływów ze sprzedaży mienia komunalnego.

¹³ Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

¹⁴ Adres strony: <http://mf.gov.pl/index.php?const=5&dzial=209&wysw=6&sub=sub5>

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

4. Opracowano wstępną wersję WPF, zawierającą m.in. symulację poziomu i spłat zadłużenia w związku z już realizowanymi i zamierzonymi j.w. przedsięwzięciami (przyjęte parametry i inne szczegóły prognozy w dalszej części dokumentu).
5. Uwzględniono ewentualne nowe przedsięwzięcia do realizacji z kontrolą przestrzegania w prognozie ustawowych wskaźników¹⁵ zadłużenia, w tym z uwagą dla nowego wskaźnika indywidualnego¹⁶.
6. Zbilansowano WPF i uwzględniono margines ryzyka wprowadzając rezerwę na nieprzewidziane wydatki.

Przy czym na etapie zbierania danych o faktach:

- a) Przeanalizowano wydatki bieżące celem określenia w wydatkach bieżących strumienia przepływu wydatków *sztywnych (stałych)*, których poniesienie jest niezbędne celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania istniejących jednostek Gminy lub których poniesienie wynika z istniejących uregulowań prawnych (prawa do zasiłku, itp.). Jak również celem wyodrębnienia strumienia wydatków uznaniowych (fakultatywnych) tzn. takich, które mogą być przeznaczone przez JST na zwiększenie wydatków konsumpcyjnych (bieżących) lub na wydatki majątkowe.
- b) Przeanalizowano strukturę wydatków w jednostkach Gminy powiązanych z budżetem oraz poziom dochodów własnych tych jednostek – tzn. dochodów, które nie stanowią elementu budżetu Gminy pod stronie jej dochodów budżetowych (dla jednostek ich dochody własne stanowią dodatkowy strumień źródeł zasilania ich działalności).

Powyższe miało na celu pełne rozpoznanie parametrów granicznych, które mogłyby być wykorzystane przy podejmowaniu – *także trudnych*- decyzji strategicznych w zakresie dalszego prowadzenia gospodarki finansowej Gminy i konstruowania WPF. Bowiem przy tworzeniu długoletniej strategii finansowo-gospodarczej JST ważne jest nie pytanie „ile gmina potrzebuje” lecz dwa podstawowe pytania: „ile gmina ma” i „ile gmina z tego co ma, może faktycznie przeznaczyć na inwestycje” - które co do zasady trwale poprawiają atrakcyjność inwestycyjną i jakość życia mieszkańców gminy.

Część opisowa dokumentu posiada załącznik w formie modelu obliczeniowego WPF w wersji Excel i pdf. Poszczególne elementy ostatecznej wersji Wieloletniej Prognozy Finansowej zostały przedstawione także w formie opisowej w dziale nr 5 niniejszego

¹⁵ Patrz wyjaśnienia dot. wskaźników w następnym punkcie dokumentu.

¹⁶ Patrz wyjaśnienia dot. nowego wskaźnika indywidualnego w następnym punkcie dokumentu.

dokumentu (*patrz spis treści*). Ostatnim rokiem spłaty zobowiązań jest rok 2017, który jest jednocześnie ostatnim rokiem projekcji prognozy kwoty długu w ramach WPF Gminy Manowo (art. 227 ust. 2).

2.2. Podstawowe zmiany wprowadzone nową ustawą o finansach publicznych (ufp)

Ustawa wprowadza m.in. dwie ważne regulacje, które w istotny i nowy sposób wpływają na zasady konstruowania budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) oraz na limity zaciągania zobowiązań.

Pierwsza ważna regulacja to: zgodnie z art. 242 ust.1, żadna JST w kraju, począwszy od planu budżetu na 2011r. nie będzie już mogła uchwalić budżetu, w którym bieżące wydatki budżetowe nie znajdą pokrycia w dochodach bieżących, powiększonych o posiadaną nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz o ewentualne wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6.

Druga ważna regulacja to: odmiennie niż poprzednia¹⁷ ustawa o finansach publicznych, definiująca dwa progi zadłużenia obowiązujące każdą w kraju JST, nowa ufp wprowadza od 2014r. całkowicie nowy próg możliwego zadłużania się **liczony indywidualnie** dla każdej JST (art. 243 ust.1). Ten indywidualny wskaźnik wymusza na samorządach zmiany w postrzeganiu spraw finansowych własnych budżetów oraz długofalową politykę w kreowaniu zmian społeczno –gospodarczy na własnym terenie. Bowiem kondycja budżetu jest także lustrem sytuacji społeczno-gospodarczej samorządu. Przy czym, dwa niżej opisane progi dotychczasowej ufp obowiązują tylko do końca 2013r. włącznie. Ustawodawca w ten sposób dał samorządom terytorialnym kilkuletni okres na dostosowanie ich sytuacji finansowej do wymogów nowej ustawy. Wprawdzie indywidualny próg zadłużenia obowiązuje od 2014r., to jednak oczywista jest konieczność posiadania wyprzedzającej wiedzy o kształtowaniu się poziomu tego wskaźnika już w okresie przejściowym tzn. w latach 2011-2013 (zaleca to także w swoich wytycznych Ministerstwo Finansów i takie wymogi stawiają RIO).

Indywidualny próg zadłużenia (art. 243 nowej ufp) obliczany jest na bazie średniej arytmetycznej z ostatnich 3 lat relacji: nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi (tzw. *operacyjna nadwyżka budżetowa*) powiększonej o dochody ze sprzedaży mienia, w stosunku do dochodów ogółem w tych latach. Tego wskaźnika nie może

¹⁷ Ustawa z dnia 30.06.2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2014 z późn. zm.).

przekroczyć wartość spłacanych w danym roku zobowiązań powiększonych o koszty obsługi tych zobowiązań (odsetki, prowizje) odniesiona do dochodów ogółem danego roku.

Ustawa wprowadza m.in. dwie ważne regulacje, które w istotny i nowy sposób wpływają na zasady konstruowania budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) oraz na limity zaciągania zobowiązań.

Pierwsza ważna regulacja to: zgodnie z art. 242 ust.1, żadna JST w kraju, począwszy od planu budżetu na 2011r. nie będzie już mogła uchwalić budżetu, w którym bieżące wydatki budżetowe nie znajdą pokrycia w dochodach bieżących, powiększonych o posiadaną nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz o ewentualne wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6.

Druga ważna regulacja to: odmiennie niż poprzednia¹⁸ ustawa o finansach publicznych, definiująca dwa progi zadłużenia obowiązujące każdą w kraju JST, nowa ufp wprowadza od 2014r. całkowicie nowy próg możliwego zadłużania się **liczony indywidualnie** dla każdej JST (art. 243 ust.1). Ten indywidualny wskaźnik wymusza na samorządach zmiany w postrzeganiu spraw finansowych własnych budżetów oraz długofalową politykę w kreowaniu zmian społeczno –gospodarczy na własnym terenie. Bowiern kondycja budżetu jest także lustrem sytuacji społeczno-gospodarczej samorządu. Przy czym, dwa niżej opisane progi dotychczasowej ufp obowiązują tylko do końca 2013r. włącznie. Ustawodawca w ten sposób dał samorządom terytorialnym kilkuletni okres na dostosowanie ich sytuacji finansowej do wymogów nowej ustawy. Wprawdzie indywidualny próg zadłużenia obowiązuje od 2014r., to jednak oczywista jest konieczność posiadania wyprzedzającej wiedzy o kształtowaniu się poziomu tego wskaźnika już w okresie przejściowym tzn. w latach 2011-2013 (zaleca to także w swoich wytycznych Ministerstwo Finansów i takie wymogi stawiają RIO).

Indywidualny próg zadłużenia (art. 243 nowej ufp) obliczany jest na bazie średniej arytmetycznej z ostatnich 3 lat relacji: nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi (tzw. *operacyjna nadwyżka budżetowa*) powiększonej o dochody ze sprzedaży mienia, w stosunku do dochodów ogółem w tych latach. Tego wskaźnika nie może przekroczyć wartość spłacanych w danym roku zobowiązań powiększonych o koszty obsługi tych zobowiązań (odsetki, prowizje) odniesiona do dochodów ogółem danego roku.

2.3. Dlaczego ważna jest nadwyżka operacyjna budżetu

¹⁸ Ustawa z dnia 30.06.2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2014 z późn. zm.).

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio *nadwyżkę*¹⁹ *budżetu* (gdy różnica jest wartością dodatnią) lub *deficyt budżetu* (gdy różnica jest wartością ujemną).

Z kolei wynik różnicy między dochodami bieżącymi budżetu i wydatkami bieżącymi jest tzw. *wynikiem operacyjnym*. Wynik ten może przyjąć wartość dodatnią lub ujemną. W przypadku gdy wynik ten ma wartość dodatnią, wówczas mówimy o *nadwyżce operacyjnej*.

Pożądana nadwyżka operacyjna, jest bardzo ważnym aspektem wieloletniego planowania finansowego, bowiem jest to istotny element średniej przy obliczaniu indywidualnego dla Gminy i dopuszczalnego od 2014r. progu zadłużenia (*opisanego w tym punkcie dokumentu*). Ponadto:

1. To właśnie nadwyżka operacyjna budżetu jest źródłem wydatków inwestycyjnych Gminy lub źródłem spłaty kredytów zaciągniętych przez gminę bądź źródłem wykupu wyemitowanych obligacji;
2. Im wyższa nadwyżka operacyjna budżetu tym większe możliwości inwestycyjne, tym większa możliwość zwiększenia wydatków bieżących i tym większe możliwości spłaty zaciągniętych zobowiązań (kredytów, pożyczek, itp.);
3. Ujemna wartość różnicy między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi oznacza, że wydatki bieżące realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe JST i gmina nie posiada własnego potencjału inwestycyjnego (wydatki majątkowe ponoszone są wówczas bądź ze sprzedaży posiadanego mienia komunalnego bądź poprzez zwiększanie zadłużenia).

3.0. ANALIZA ISTNIEJĄCEGO STANU BUDŻETU GMINY MANOWO ZA OKRES 2007-2010

3.1. Nadwyżka operacyjna i inne podstawowe zagregowane wskaźniki finansowe Gminy Manowo

Aktualnie JST nie mają obowiązku przy konstruowaniu swoich budżetów do pokrywania wydatków bieżących swoimi dochodami bieżącymi. Jednak w latach 2007-2009

¹⁹ Art. 217 ust. 1 nowej ufp.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

w 80,4% jednostkach samorządu terytorialnego kraju zasada ta była zachowana²⁰ w całym analizowanym okresie. W 506 JST na 2.808 JST wszystkich JST w kraju wystąpił w tym okresie ujemny wynik operacyjny.

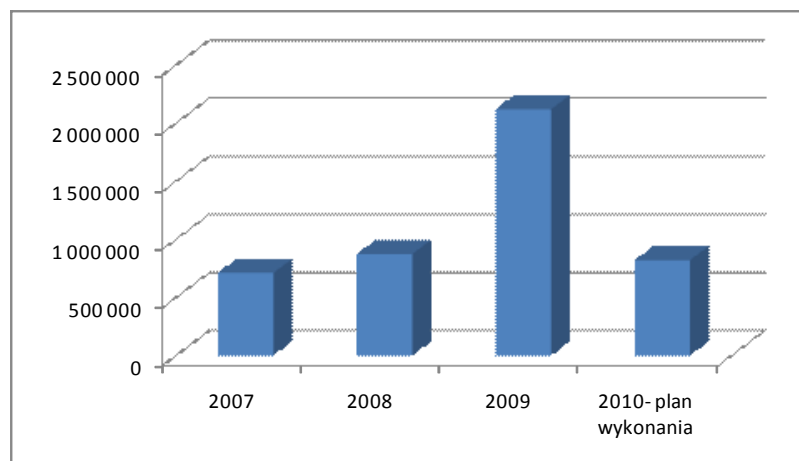
Gmina Manowo w latach 2007-2009 uzyskiwała dodatni wynik operacyjny tzn. nadwyżkę operacyjną - jej poziom w badanym okresie oraz planowaną wielkość nadwyżki operacyjnej za 2010r. przedstawia tabela nr. 1.

Tabela 1. Nadwyżka operacyjna Gminy Manowo w latach 2007-2010 (w zł).

<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010- plan wykonania</i>
709 954	872 319	2 118 312	819 507

²⁰ Źródło: Opracowanie RIO w Łodzi z 02.02.2010r., publikacja - Krajowa Rada RIO.

Wykres 1. Wykres nadwyżki operacyjnej Gminy Manowo w latach 2007-2010



Pozostałe, zagregowane podstawowe wskaźniki finansowe budżetu Gminy Manowo obrazuje tabela nr 2. Wnioski wynikające z tych podstawowych wskaźników Gminy za okres 2007-2010:

1. Dochody własne Gminy w dochodach ogółem wykazują tendencję rosnącą;
2. Znaczącym tytułem wzrostu dochodów Gminy są wpływy z mandatów (ta kategoria dochodów własnych gminy wykazywała w badanym okresie bardzo znaczący²¹ wzrost i wahania – dlatego została wyodrębniona);
3. Wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego nie były w tym okresie znaczące w dochodach Gminy i utrzymywały się na poziomie od zera do 3% w dochodach własnych Gminy;
4. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem kształtował się w latach 2007-2009 na poziomie od 12% do 18% w wydatkach ogółem Gminy. Na 2010r. planowany jest znaczący wzrost wydatków majątkowych – tj. do 31% wydatków ogółem Gminy. Inwestycje co do zasady generują rozwój społeczno-gospodarczy JST i poprawiają jakość życia mieszkańców – stąd wskaźnik ten jest znamieny w ocenie strategii gospodarki finansowej każdego samorządu;
5. Udział stanu długu w dochodach własnych Gminy kształtował się w analizowanym okresie na poziomie 52-59%.

²¹ Więcej patrz w pkt nr 5.1 niniejszego dokumentu punkt nr 1 i nr 5.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 2. Podstawowe zagregowane wskaźniki finansowe budżetu Gminy Manowo

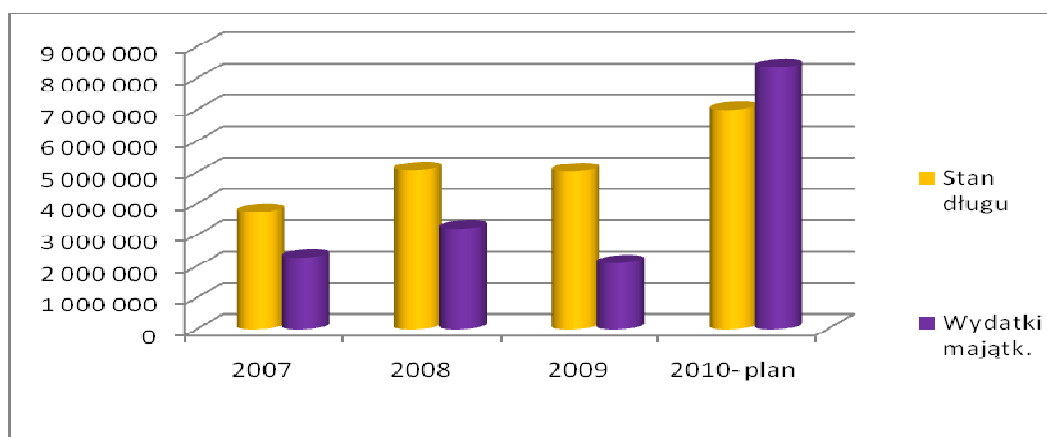
Lp.	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010- plan wykonania
1	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	48%	53%	56%	56%
2	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach własnych	2%	3%	0%	2%
3	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	16%	18%	12%	31%
4	Wskaźnik samofinansowania wydatków majątkowych przez dochody majątkowe i nadwyżkę operacyjną	84%	57%	103%	34%
5	Udział stanu długu na koniec roku w dochodach własnych ogółem	55%	57%	52%	59%
6	Liczba*/ ludności Gminy	6 181	6 277	6 366	6 366
7	Dochód własny Gminy na 1 mieszkańca - w zł	1107	1414	1535	1870
	w tym:				
7.1	dochód Gminy z tytułu mandatów na 1 mieszkańca (w zł)	5	113	291	330
8	Ogółem dochód Gminy z tytułu mandatów (w zł)	29 571	710 730	1 849 675	2 100 000
	*/ lata 2007-2009 stan na koniec każdego roku wg danych GUS; 2010r. - szacunek stanu na 31.12.2010 (const z 2009r.)				

Kolejna tabela i wykres prezentują porównanie stanu zaciągniętego długu z wydatkami majątkowymi w każdym z lat w okresie 2007-2010. Planowane na 2010 rok wydatki majątkowe przewyższają o 19% stan długu szacowany na koniec 2010 r. (tj. na 31.XII). W latach wcześniejszych wskaźnik ten kształtuje się na niższym poziomie tj. od 42% w 2009r. do 63% w 2008r.

Tabela 3. Porównanie stanu długu z wydatkami majątkowymi

		2007	2008	2009	2010- plan
1	Stan długu	3 736 602	5 070 268	5 035 520	7 000 000
2	Wydatki majątk.	2 285 935	3 201 291	2 105 005	8 354 507
	Udział % pkt 2 do pkt 1	61%	63%	42%	119%

Wykres 2. Porównanie stanu długu z wydatkami majątkowymi



3.2. Poziom progów zadłużenia w latach 2007-2010 w Gminie Manowo

W okresie 2007-2010 progi zadłużenia Gminy Manowo przedstawiały się następująco:

Tabela 4. Spełnienie przez Gminę Manowo ustawowych progów zadłużenia w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010- plan
Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań/ dochody ogółem - max 15% z art. 169 sufp*/	15,93%	11,85%	10,46%	6,21%
Zadłużenie /dochody ogółem - max 60% z art. 170 sufp	26,07%	30,50%	28,91%	33,02%
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 ufp - obliczenia dla prawej strony wzoru wg art. 243 ufp	x	x	x	7,6%
Obliczenia dla lewej strony wzoru wg art. 243 ufp */	x	x	x	6,2%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp	x	x	x	Zgodny z art. 243 nowej ufp

*/sufp- dotychczasowa ustawa finansów publicznych

Gmina Manowo poza wskaźnikiem w 2007r. dla proggu wynikającego z art. 169 sufp spełniła wymogi w zakresie zadłużania budżetu. Dla tego proggu ustawowego budżet Gminy w latach 2008-2010 posiada wskaźnik na poziomie od ok. 6% do ok. 12% przy max dopuszczalnym 15%. Natomiast dla proggu wynikającego z art. 170 sufp wymogi ustawowe są zachowane w badanych latach, bowiem wskaźnik ten oscyluje od ok. 26% do ok. 33% i nie przekracza w żadnym z lat maksymalnie dopuszczalnych 60 procent.

Jednocześnie nowy indywidualny dla JST próg wynikający z art. 243 nowej ufp (a obowiązujący od 2014r.) jest w 2010r. także spełniony, bowiem na dopuszczalny dla Gminy poziom 7,6%, Gmina posiada wskaźnik na poziomie 6,2%. Ten indywidualny wskaźnik wyliczono dla 2010r. jedynie w ramach analizy *ex post* stanu budżetu Gminy.

4.0. OPIS PRZYJĘTYCH WIELKOŚCI MAKROEKONOMICZNYCH w WIELOLETNIEJ PROGNOZIE FINANSOWEJ GMINY MANOWO

4.1. Zastosowane w WPF publikowane dane makroekonomiczne

W WPF uwzględniono w zakresie tendencji kształtowania się lub bezpośrednio zastosowano w obliczeniach parametry makroekonomiczne z następujących źródeł:

- 1) Wieloletni Plan Finansowy Państwa 2010-2013²² w zakresie parametru:
 - ✓ stopa inflacji (*na 2011r. stopa ta zgodna jest z projektem ustawy budżetowej już opublikowanej na stronie Min. Fin.*),
 - ✓ realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,
 - ✓ zmiany w kolejnych latach w poziomie dochodów z CIT,
 - ✓ szacowany na kolejne lata wzrost dochodów z PIT (*przy czym dla 2011r. wykorzystano dane o udziale Gminy w podatku z PIT opublikowane już na stronie Min. Fin.*),
 - ✓ realny wzrost PKB.
- 2) Warianty Rozwoju Gospodarczego Polski (wersja z 15.04.2010r.) dostępne na stronie²³ Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (dane z wariantu podstawowego):
 - ✓ 1-rocza stopa WIBOR (*zastosowano przy umowach kredytowych/pożyczkowych lub dot. obligacji, w których zmiany poziomu oprocentowania oparto -poza marżę banku- na zmiennej stopie WIBOR*).

W/w parametry makroekonomiczne prognozowane są tylko do 2013r. lub 2014r. Wobec czego dla dalszych lat prognozy zastosowano te parametry według ich poziomów z ostatniego roku określonego w powyższych dokumentach. Parametry prognozy z tych dokumentów prezentuje Tablica nr 5.

²² Uchwała Rady Ministrów z dnia 03.08.2010r. w sprawie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa 2010-2013 (M.P. Nr 67, poz. 773).

²³ <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/Dokumenty/wytycznepolskie/who/Strony/wytyczne.aspx>

Tabela 5. Razem parametry makroekonomiczne wykorzystane w konstrukcji WPF.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Stopa inflacji - <i>dynamika</i>	102,3	102,5	102,5	
Realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej - <i>dynamika</i>	101,4	103,8	103,9	
Realny wzrost PKB - <i>dynamika</i>	103,5	104,8	104,1	
Roczna stopa WIBOR - %	4,7	4,5	4,5	4,4
<i>Dynamika</i> zmian w poziomie dochodów z CIT w stosunku do roku poprzedniego	90,49	121,43	118,69	
<i>Dynamika</i> zmian w poziomie dochodów z PIT w stosunku do roku poprzedniego	dane o udziale ze strony Min. Fin.	110,73	108,04	

Ponadto wykorzystano dane statystyczne w zakresie zmian w kształtowaniu się w latach 2007-2009 podstawowych wielkości w zakresie dochodów i wydatków budżetowych przedstawionych w dokumencie pod nazwą „Nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego w latach 2007-2009” (Warszawa, sierpień 2010), dostępnym na stronie²⁴ Ministerstwa Finansów. Tendencje zmian pokazane w tym opracowaniu, a dotyczące analizy budżetów *ex post* wszystkich gmin w kraju, wykorzystano jako bazę odniesienia przy analizie tendencji zmian budżetu Gminy Manowo za okres 2007-2009. Wnioski z tego porównania wykorzystania w projekcji WPF dla Gminy Manowo.

4.2. Zastosowane w WPF dane na 2011r. opublikowane przez Ministerstwo Finansów a dotyczące Gminy Manowo

W projekcji dochodów budżetowych na 2011r. zastosowano informacje dostępne na stronie²⁵ internetowej Ministerstwa Finansów w zakresie należnej Gminie Manowo, projektowanej wielkości subwencji ogólnej w części wyrównawczej i w części oświatowej oraz w zakresie udziału Gminy we wpływach z podatku dochodowym od osób fizycznych – udział ten na 2011r. wynosi 37,12% i jest wyższy niż w 2010 r. o 0,18 punktu procentowego.

Poziom w/w subwencji dla Gminy oraz w/w udział w podatku dochodowym prezentuje kolejna Tabela. Ministerstwo Finansów nie przewiduje na 2011r. subwencji równoważącej dla Gminy.

²⁴ http://www.mf.gov.pl/files/_finanse_samorzadow/opracowania/2010/nadwyzkaoperacyjna2007-2009.pdf

²⁵ <http://www.mofnet.gov.pl/dokument.php?const=6&dzial=1323&id=224194&typ=news>

Tabela 6. Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i należna subwencja ogólna na 2011r. (w zł)

1	Projektowana wielkość subwencji ogólnej na 2011r.	4 957 922
a)	część wyrównawcza	1 183 736
b)	część oświatowa	3 774 186
2	Udział Gminy we wpływach z podatku dochodowym od osób fizycznych (37,12%)	3 177 032

5.0. WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA BUDŻETU GMINY MANOWO na lata 2011-2017

Część opisowa dokumentu posiada załącznik w formie modelu obliczeniowego WPF w wersji Excel i pdf. Ponadto na końcu części opisowej WPF znajdują się:

- 1) **Załącznik nr 1 - WPF** (omówiony fragmentarycznie w poszczególnych punktach niniejszej tj. opisowej części dokumentu (*uzupełniającym dokumentem pomocnym w bardziej szczegółowej analizie danych z okresu 2007-2010 jest zestawienie dochodów i wydatków w rozbiciu na poszczególne źródła dochodów oraz kategorie wydatków bieżących, którym dysponuje do wglądu Skarbnik Gminy i który otrzymali m.in. radni Gminy*).
- 2) **Załącznik nr 2 - Przedsięwzięcia** (w zakresie pojęcia *przedsięwzięcie*- patrz wyjaśnienia w cz. Nr 1 pkt 14).

5.1. Dochody własne Gminy w okresie prognozy

Poziom dochodów własnych WPF dla Gminy Manowo skonstruowano w oparciu o następujące dane z analizy *ex post* i w oparciu o następujące założenia:

- 3) Przyjęto wnioski z analizy kształtowania się podstawowych kategorii dochodów Gminy w okresie 2007-2009 (z uwzględnieniem zaawansowania w tych kategoriach wykonania przyjętego planu dochodów na 2010r. za okres I półrocza 2010r. i III kw. 2010r.). Plan dochodów na 2010r. urealniono zmniejszając plan dochodów z tytułu mandatów z kwoty 3.600 tys. zł do kwoty 2.100 tys. zł. Bowiem za III kw. 2010r. Gmina uzyskała ok. 1.400 tys. zł dochodów z tego tytułu (przy planie rocznym 3.600

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

tys. zł). Wobec czego plan w tej kategorii dochodów dla celów planistycznych urealniono zmniejszając go o 1.500 tys. zł.

- 4) Dla podatku od nieruchomości:
 - a) poziom dla 2011r. – wzrost o 2,6% stawek podatku od nieruchomości, wniesiony aktualnie o zatwierdzenie na tym poziomie przez organ wykonawczy do organu uchwałodawczego Gminy;
 - b) w następnych latach prognozy – coroczny wzrost *const* odpowiadający średniemu wzrostowi stawek podatku z okresu ostatnich 4 lat.
- 5) Dla dochodów z tytułu udziału w PIT:
 - a) poziom na 2011r. – według danych opublikowanych dla 2011 roku już na stronach Ministerstwa Finansów;
 - b) na następne lata prognozy – według tempa wzrostu dochodów z PIT określonego w WPF Państwa dla lat 2010-2013. Przy czym od 2014r. procent wzrostu w stosunku do roku poprzedniego utrzymano na poziomie z 2013r. tj. ostatniego roku prognozy WPF Państwa. Takie podejście z zastosowaniem wskaźnika wzrostu dochodów z PIT określonego w WPF Państwa dla WPF Gminy Manowo znajduje uzasadnienie w tym, że Gmina bezpośrednio graniczy z miastem Koszalin, w którym pracuje wielu mieszkańców Gminy (pracownicy Koszalina z meldunkiem w Gminie Manowo). Gmina podlega efektowi *suburbanizacji*, bowiem Koszalin jest regionalnym biegunem wzrostu dla tego obszaru kraju.
- 6) Dla dochodów z tytułu udziału w CIT:
 - a) poziom na 2011r. – na bazie średniego faktycznego wpływu do budżetu Gminy z okresu 2008-2009 oraz planu udziału w CIT na 2010r.,
 - b) skorygowanego corocznie o zmiany określone w WPF Państwa.Przy czym od 2014r. procent zmiany w kolejnych latach utrzymano na poziomie z roku 2013 tj. na bazie parametru z ostatniego roku prognozy WPF Państwa.
- 7) Dla pozostałej grupy dochodów własnych – dla każdego roku prognozy przyjęto średni coroczny przyrost tej kategorii dochodów jaki wystąpił w latach 2008-2010 równy kwocie 705.303 zł dodatkowo corocznie waloryzowany w projekcji WPF o stopę inflacji. Przy czym, z uwagi na bardzo duże wahania wpływów z mandatów w okresie 2007-2010 oraz planowane ustabilizowanie się od 2010r. poziomu wpływów Gminy z tego tytułu na poziomie ok. 2 mln rocznie, *zmienną tą* będącą parametrem o wielkościach skrajnych wyeliminowano z analizy *ex post* przy ustalaniu rocznych

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

średnioartmetycznych przyrostów dla „pozostałej grupy dochodów własnych”.

Założono, że pozostałe grupy dochodów wykonane będą w 2010r. zgodnie planem.

Poniżej Tabela nr 7 prezentująca strukturę głównych grup dochodów i dane statystyczne dot. dochodów własnych Gminy Manowo w ostatnich 4 latach.

Tabela 7. Dane z analizy dochodów własnych Gminy Manowo.

		analiza ex post			
		2007	2008	2009	plan*/2010
	Dochody własne ogółem (plan na 2010r. urealniony):	6 698 450	8 601 453	9 731 850	11 637 016
	<i>w tym:</i>				
1	Podatek od nieruchomości ogółem	2 178 168	2 316 849	2 378 937	2 482 087
2	Udział w PIT	2 423 445	3 051 059	3 094 554	2 897 943
3	Udział w CIT	31 189	8 462	1 980	5 000
4	Pozostałe dochody własne	2 065 648	3 225 083	4 256 380	6 251 986
5	Przyrost POZOSTAŁYCH dochodów własnych bez uwzględniania w dochodach <u>dochodów z mandatów</u>	x	478 276	-107 647	1 745 281
6	Średni z lat 2008-2010 przyrost POZOSTAŁYCH dochodów własnych	x	705 303		

*plan na 2010r. urealniony o realny plan dochodów z mandatów wynoszący nie 3,6 mln zł lecz 2,1 mln zł

Tabela Nr 8 prezentujące tabelaryczne zestawienie założeń dot. konstrukcji dochodów własnych Gminy Manowo w WPF. Natomiast Tabela Nr 9 prezentuje projekcję dochodów własnych z uwzględnieniem tych założeń.

Jak z Tabeli nr 8 wynika, w latach 2008-2010 Gmina podnosiła stawki podatku od nieruchomości w stosunku do roku poprzedniego o od 2,7% do 6,4%. Z uwzględnieniem planu podniesienia tych stawek na 2011r. o 2,6% , średni wzrost roczny z ostatnich 4 lat wynosi 4,0% - i na tym średnim poziomie zwiększono począwszy od 2012r. dochody Gminy z podatku od nieruchomości w projekcji WPF. Poziom 4 % rocznego wzrostu jest niższy od średniego poziomu wzrostu dochodów gmin w kraju z tytułu podatku od nieruchomości, który w latach 2008-2009 wyniósł średnio 5,75 %²⁶.

²⁶ Dane z opracowania pn. „*Nadwyżka operacyjna...*” (więcej patrz pkt nr 4.1 w niniejszym dokumencie): str nr 14 , część nr II pkt.1

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 8. Tabelaryczne zestawienie założeń przyjętych w projekcji dochodów własnych WPF Gminy Manowo.

DOCHODY WŁASNE:					Parametry makroekonomiczne - szczegóły w części opisowej WPF :						
					2011	2012	2013	2014	2015	2016	
					Inflacja	1,023	1,025	1,025	1,025	1,025	1,025
	Faktyczny wskaźnik wzrostu- analiza ex post (dany rok do roku poprzedniego)				Prognoza :						
	2007	2008	2009	plan*/2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Wzrost podatku od nieruchomości	x	1,064	1,027	1,043	1,026	1,040	1,040	1,040	1,040	1,040	
Zmiana udziału w CIT	x	0,271	0,234	2,525	0,905	1,214	1,187	1,187	1,187	1,187	
Zmiana udziału w PIT	x	1,259	1,014	0,936	1,000	1,107	1,080	1,080	1,080	1,080	
Wskaźnik zmiany pozostałych dochodów własnych ogółem	x	1,561	1,320	1,469							
w tym:											
Wskaźnik zmiany pozostałych dochodów własnych bez uwzględnienia w dochodach dochodów z mandatów	x	1,235	0,957	1,725	Prognoza :						
Średni z lat 2008-2010 przyrost dochodów własnych (przed korektą o stopę inflacji) - w zł					705 303	705 303	705 303	705 303	705 303	705 303	
					2011	2012	2013	2014	2015	2016	

Poziom dochodów Gminy z tytułu CIT spadł w 2008r. w stosunku do 2007r. o 73% przy średnim wzroście w 2008r. tego dochodu we wszystkich gminach w kraju o 5,9²⁷ %. Jak z poprzedniej Tabeli nr 7 wynika, dochody Gminy z tego tytułu plasują się na niskim poziomie. Odwrotnie przedstawia się sytuacja z tytułu dochodów z PIT - Gmina odnotowała wzrost w 2008r. dochodów z tego tytułu o 25,9% . Gdy

²⁷ Dane z opracowania pn. „Nadwyżka operacyjna...” (więcej patrz pkt nr 4.1 w niniejszym dokumencie): str nr 14 , część nr II pkt.1

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

tymczasem średnio dla gmin kraju wzrost ten wynosił tylko 15,1%. Z kolei w 2009r. w stosunku do 2008r. nastąpił średnio w gminach w kraju spadek dochodów z PIT o 7,1 % podczas gdy w Gminie Manowo odnotowano wzrost dochodów z tego tytułu o 1,4%.

Tabela 9. Projekcja dochodów własnych Gminy Manowo w WPF.

	Prognoza:						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody własne ogółem	11 284 032	14 190 230	15 503 269	16 866 548	18 282 676	19 754 438	21 284 807
W tym:							
Podatek od nieruchomości ogółem	2 676 370	2 648 376	2 754 196	2 864 245	2 978 690	3 097 709	3 221 483
Udział w PIT	3 177 032	3 518 022	3 800 795	4 106 296	4 436 353	4 792 939	5 178 187
Udział w CIT	167 500	5 656	6 713	7 968	9 456	11 223	13 320
Pozostałe dochody własne	5 263 130	8 018 175	8 941 565	9 888 040	10 858 177	11 852 567	12 871 817

5.2. Subwencje i dotacje na wydatki bieżące Gminy w okresie prognozy

Poziom subwencji dla Gminy na 2011r. przedstawiono w pkt. nr 4.2 niniejszego dokumentu. W następnych latach prognozy poziom ten zwiększono o planowaną stopę inflacji.

W WPF Państwa brak informacji, o które można oprzeć projekcję poziomu dotacji celowych dla Gminy na wydatki bieżące. Pewną informację wprowadza jednak zapis w WPF Państwa²⁸ informujący o tzw. *regule dyscyplinującej* – reguła ta wprowadza ograniczenie wydatków Państwa na nowe wydatki prawnie zdeterminowane (tzn. sztywne) do tempa zmian: inflacja + 1%. Wobec czego z ostrożności planistycznej założono w prognozie WPF Gminy wzrost dotacji celowych w ich kategoriach podstawowych (opieka społeczna i administracja oraz dofinansowanie zadań własnych gminy) na poziomie jedynie stopy inflacji.

W kolejnej Tabeli znajduje się struktura dotacji przeznaczonych na wydatki bieżące za okres 2007-2010. Dotacje z przeznaczeniem na opiekę społeczną i oświatę stanowiły w tym okresie od **66% do 71 %** dotacji na wydatki bieżące ogółem. Tabela nr 11 prezentuje poziom projekcji subwencji i dotacji przeznaczonych na wydatki bieżące uwzględniającej opisane założenia.

²⁸ WPF Państwa – pkt. 4.2 ” Wydatki budżetu państwa”.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 10. Dotacje i subwencje na wydatki bieżące w okresie 2007-2010.

		2007	2008	2009	plan 2010
	Ogółem kwota DOTACJI i SUBWENCJI na wydatki bieżące	6 431 521	7 086 949	7 649 065	7 525 392
	<i>w tym:</i>				
1	Dotacje Celowe - administracja	293 793	312 917	363 758	339 067
2	Dotacje Celowe - opieka społeczna	1 730 698	1 710 482	1 669 345	1 764 400
3	Dotacje Celowe - dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin	18 190	12 000	2 945	338 907
4	Subwencja- część oświatowa	2 818 696	3 119 073	3 394 057	3 517 761
5	Subwencja- część wyrównawcza	1 223 820	1 247 344	1 520 620	1 316 696
6	Subwencja- część równoważąca	83 383	56 031	45 603	21 065
7	Pozostałe dotacje celowe, w tym z funduszy UE (<i>na tzw. projekty miękkie</i>)	262 941	629 103	652 737	227 496
A	Udział % subwencji oświatowej	44%	44%	44%	47%
B	Udział % dotacji na opiekę społeczną	27%	24%	22%	23%
	Razem dotacja na oświatę i opiekę społeczną (A+B)	71%	68%	66%	70%

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 11. Projekcja WPF w zakresie subwencji i dotacji na wydatki bieżące.

	Prognoza:						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem kwota DOTACJI i SUBWENCJI na wydatki bieżące	7 456 471	7 569 160	7 758 389	7 952 349	8 151 158	8 354 937	8 563 810
W tym:							
Dotacje celowe - administracja	347 800	355 537	364 426	373 536	382 875	392 447	402 258
Dotacje celowe - opieka społeczna	1 885 000	1 850 106	1 896 358	1 943 767	1 992 362	2 042 171	2 093 225
Dotacje celowe - dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin	265 749	355 369	364 254	373 360	382 694	392 261	402 068
Subwencja – część oświatowa	3 774 186	3 794 819	3 889 689	3 986 931	4 086 605	4 188 770	4 293 489
Subwencja – część wyrównawcza	1 183 736	1 213 329	1 243 663	1 274 754	1 306 623	1 339 289	1 372 771

5.3. Dochody bieżące ogółem Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017

Z uwzględnieniem dotychczasowych kalkulacji poziom dochodów bieżących Gminy w WPF przedstawia Tabela Nr 12. Celem porównania danych przyjętych w WPF tabela zawiera także dane w tym zakresie za okres 2007-2010.

Tabela 12. Dochody bieżące ogółem w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017

	2007	2008	2009	plan 2010
Dochody bieżące własne	6 698 450	8 601 453	9 731 850	11 637 016
Dotacje i subwencje	6 431 521	7 086 949	7 649 065	7 525 392
RAZEM dochody bieżące	13 129 971	15 688 403	17 380 915	19 162 408
Udział dotacji i subwencji w dochodach ogółem	49%	45%	44%	39%

	Prognoza :						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody bieżące własne	11 782 188	15 427 977	15 928 662	16 445 313	17 082 326	17 635 551	18 206 392
Dotacje i subwencje	7 997 447	7 569 160	7 758 389	7 952 349	8 151 158	8 354 937	8 563 810
RAZEM dochody bieżące	19 779 635	22 997 137	23 687 051	24 397 662	25 233 484	25 990 488	26 770 202
Udział dotacji i subwencji w dochodach ogółem	40%	33%	33%	32%	32%	32%	32%

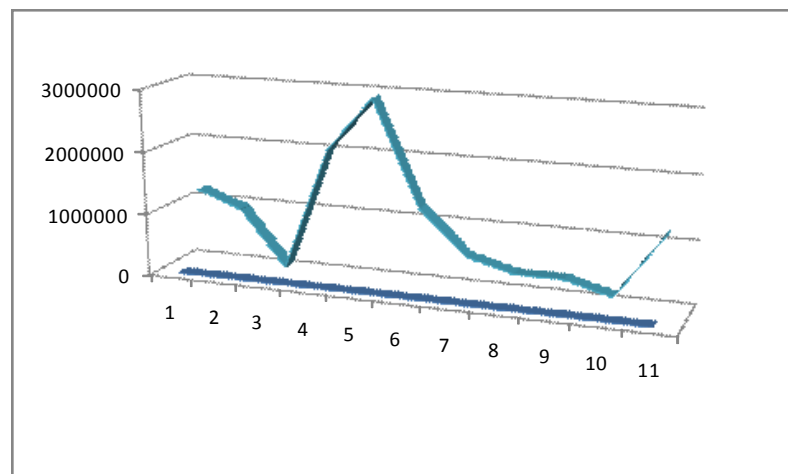
5.4. Dochody majątkowe Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017

Szacunku dochodów majątkowych na okres prognozy dokonano w oparciu o:

- 1) analizę możliwości sprzedaży majątku komunalnego przyjmując bardzo ostrożne zasady wyceny wartości rynkowej (dot. mienia- działki budowlane w Manowie i Rosnowie, lokale mieszkalne w Manowie i Boninie, kąpielisko w Cewlinie, grunty rolne w Manowie i Rosnowie, sprzedaż bomboskładu w Rosnowie);
- 2) uzyskane dotacje na realizację zadań określonych w planie przedsięwzięć (patrz Załącznik nr 2 do dokumentu);
- 3) szacunek dochodów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Tendencje zmian w poziomie dochodów majątkowych prezentuje wykres, a szczegóły przedstawiono w tabeli.

Wykres 3. Dochody majątkowe Gminy w okresie 2007-2017



Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 13. Zestawienie dochodów majątkowych Gminy za okres 2007-2017.

	2007	2008	2009	plan 2010
Dochody ze sprzedaży majątku	141 535	256 986	36 452	240 000
Dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	2 149	14 217	3 325	25 000
Otrzymane dotacje i inne środki przeznaczone na inwestycje	1 058 433	666 000		1 770 000
Razem dochody majątkowe (1+2+3)	1 202 117	937 203	39 777	2 035 000

	Prognoza :						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody ze sprzedaży majątku	400,000	1 600 000,00	250 000,00	150 000,00	50 000,00	50 000,00	570 000,00
Dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	26 250,00	27 562,00	28 940,00	30 387,00	31 906,00	33 501,00	35 176,00
Otrzymane dotacje i inne środki przeznaczone na inwestycje	4 837 980,00						
Razem dochody majątkowe (1+2+3)	5 264 230,00	1 627 562,00	278 940,00	180 387,00	81 906,00	83 501,00	605 176,00

5.5. Dochody ogółem Gminy w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017

Tabela nr 14 przedstawia zbiorcze zestawienie dochodów Gminy za okres analityczny 2007r. -2010r. oraz na okres prognozy 2011-2017.

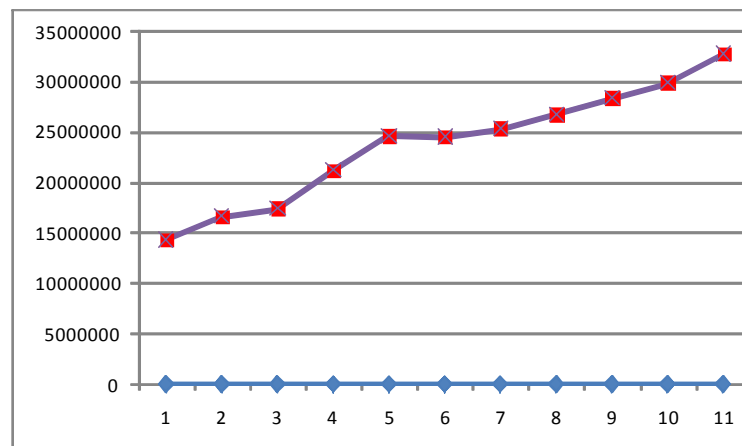
Tendencje zmian przedstawiono na wykresie.

Tabela 14. Zbiorcze zestawienie dochodów Gminy

	2007	2008	2009	plan 2010
Dochody BIEŻĄCE ogółem	13 129 971	15 688 403	17 380 915	19 162 408
Dochody MAJĄTKOWE ogółem	1 202 117	937 203	39 777	2 035 000
RAZEM dochody	14 332 088	16 625 606	17 420 693	21 197 408
Udział % dochodów majątkowych w dochodach ogółem	8%	6%	0%	10%

	Prognoza :						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody BIEŻĄCE ogółem	19 779 635	22 997 137	23 687 051	24 397 662	25 233 484	25 990 488	26 770 202
Dochody MAJĄTKOWE ogółem	5 264 230	1 627 562	278 940	180 387	81 906	83 501	605 176
RAZEM dochody	25 043 865	24 624 699	23 965 991	24 578 049	25 315 390	26 073 989	27 375 378
Udział % dochodów majątkowych w dochodach ogółem	21,0 %	6,6%	1%	1%	0,3%	0,3%	2%

Wykres 4. Dochody ogółem w okresie 2007-2010 i w okresie prognozy 2011-2017.



5.6. Wydatki bieżące Gminy bez obsługi długu w okresie prognozy

Szacunku wydatków bieżących na okres prognozy dokonano przyjmując następujące założenia i uwzględniając fakty wynikłe z analizy budżetu:

1. Założono, że plan wydatków bieżących na 2010r. zostanie wykonany. Wobec czego rok ten przyjęto jako bazowy do dalszego szacunku wydatków na 2011r.
2. Każda JST ponosi wydatki stałe czyli tzw. sztywne oraz wydatki fakultatywne (tzn. uznaniowe, jednorazowe – ich wysokość w okresie ostatnich 4 lat patrz Tabela nr 15). W przypadku Gminy Manowo takim wydatkiem w 2010r. był np. wykup gruntów (koszty z tego tytułu

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

realnie szacowane są w planie na 363²⁹ tys. zł, natomiast zaawansowanie wykonania za III kw./2010 wynosi ok. 273 tys. zł). Wydatkiem jednorazowym są także np. wydatki na projekty z dofinansowaniem z UE realizowane w ramach tzw. Kapitału Ludzkiego (na okres prognozy 2011-2017 Gmina nie przewiduje przedsięwzięć na ten cel). W Gminie Manowo wydatki fakultatywne plasowały się w okresie 2008-2010 na poziomie rocznym ogółem w budżecie od ok. 332 tys. zł do 518 tys. zł (są to wyniki pracochłonnej i szczegółowej analizy wydatków przeprowadzonej przez pracowników merytorycznych zarządzających fragmentami realizowanego budżetu z jednoczesnym nadzorem co do zgodności formalnej i finansowej przez Skarbnika Gminy i współpracujących z nim służb finansowych jednostek organizacyjnych powiązanych z budżetem Gminy). Wobec czego, szacując niezbędny poziom wydatków bieżących na 2011r. wydatki okresu bazowego (2010r.) pomniejszono o średnią arytmetyczną wydatków fakultatywnych za okres ostatnich trzech lat tzn. 2008r. - 2010r. Tak uzyskany szacunek wydatków bieżących ogółem zwiększono każdego roku o stopę inflacji³⁰. W analizach uwzględniono dane uzyskane z placówek oświatowych Manowa, SP w Boninie, SP w Rosnowie, GOK Wyszewo, GOPS Manowo, przedszkoli w Boninie i Rosnowie.

3. Ponadto **z uwagi na ryzyko** wystąpienia niezbędnych wydatków nieprzewidzianych w/w wzrosty zawierają kwotę rezerwy na poziomie w badanym okresie od 105 tys. zł do 135 tys. zł (0,5%- 0,75% odniesione do kwoty wydatków bieżących). Z uwzględnieniem powyższych parametrów wzrost stałych wydatków bieżących na 2011r. wynosi 650.688 zł (*ten wzrost wydatków na 2011r. w stosunku do 2010r. uwzględnia m.in. wydatki fakultatywne poniesione 2010r., które jako jednorazowe zmniejszyły bazę odniesienia -tzn. poziom wydatków za 2010r.- do której liczono wzrost na rok 2011*). W następnych latach tempo wzrostu wydatków bieżących Gminy określone jest poziomem stopy inflacji przyjętej dla całego kraju. Jest to także tempo wzrostu począwszy od 2011r. przyjęte dla wydatków związanych z funkcjonowaniem organów JST i ustawowo wyodrębnionych w WPF.
4. Wartość wynagrodzeń na okres prognozy przyjęto w stosunku do roku bazowego ze wzrostem o tempo wzrostu płac realnych (poziom wg WPF Państwa) zwiększonym o 7% w oświacie i 3% w pozostałych działach budżetu. Wydatki na wynagrodzenia finansowane z budżetu

²⁹ Tak jak pisano przy omawianiu dochodów- radni otrzymają dodatkowe uszczegółowienie danych dot. dochodów i wydatków budżetu Gminy, które było przedmiotem analizy w związku z pracami nad WPF. Dane te będą także do wglądu u Skarbnika Gminy przez każdego zainteresowanego. Załączenie tych szczegółowych danych do dokumentu WPF uznano za zbędne.

³⁰ Szacunek stopy inflacji i źródło informacji na ten temat- patrz wcześniejsze punkty dokumentu.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Gminy stanowią w 2010r. ok. 42% sztywnych wydatków bieżących Gminy. W latach 2007- 2009 poziom ten był podobny i wynosił od **42% do 46%** bieżących wydatków sztywnych (tj. wydatków bieżących ogółem minus wydatki jednorazowe/ fakultatywne omówione wcześniej). W okresie lat 2011 -2014 szacunek wydatków na wynagrodzenia stanowi od 42% w 2011r. do 47% w 2014r. wydatków bieżących ogółem *(okres przyjęcia limitów wydatków, o których mowa w art. 226 ust 3 pkt 4 dotyczy tylko 2011roku - ustawowy okres WPF zamyka się więc dla Gminy w 2014roku).*

Wyniki opisanych założeń dot. wydatków bieżących Gminy prezentuje Tabela nr 17. Z kolei Tabela nr 15 i Tabela nr 16 przedstawiają wyniki analizy *ex post* podstawowych kategorii wydatków bieżących Gminy za okres 2007r. -2010r.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 15. Poziom poszczególnych kategorii wydatków w latach 2007-2010 (w zł).

		2007	2008	2009	plan 2010
	Dział 750- Administracja publiczna	2 298 881	2 648 705	2 731 969	2 864 365
1	Dział 801- Oświata i wychowanie	4 486 137	5 147 321	5 256 804	6 096 159
2	Dział 852- Pomoc społeczna	2 166 836	2 114 953	2 139 181	2 567 964
3	Dział 700 -Gospodarka mieszkaniowa (w tym gospodarka gruntami)	658 134	939 428	462 017	1 218 113
4	Pozostałe działy wydatków budżetowych bez obsługi długu	2 660 952	3 661 857	4 385 125	5 316 300
5	Razem wydatki bieżące budżetu ogółem bez obsługi długu	12 270 940	14 512 265	14 975 095	18 062 901
	w tym:				
5a	wydatki fakultatywne/uznaniowe/ jednorazowe np. w 2010r. wykup gruntów (w tym wydatki na projekty miękkie z dofinansowaniem funduszy UE)	38 953	331 474	377 068	518 063
6	Wynagrodzenia ogółem finansowane z budżetu w skali roku	5 341 510	6 008 039	6 670 867	7 302 470
7	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST w skali roku	1 789 434	2 397 459	2 027 963	2 183 681

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 16. Struktura wydatków podstawowych grup wydatków (w ujęciu działów) za okres 2007-2010.

	2007	2008	2009	plan 2010
Dział 750- Administracja publiczna	19%	18%	18%	16%
Dział 801- Oświata i wychowanie	37%	35%	35%	34%
Dział 852- Pomoc społeczna	18%	17%	17%	21%
Dział 700 -Gospodarka mieszkaniowa	5%	8%	4%	10%
Pozostałe działy wydatków budżetowych bez obsługi długu	22%	25%	29%	29%
Razem wydatki bieżące budżetu ogółem bez obsługi długu	100%	100%	100%	100%
Razem: dział 750+dz 801+dz 852	73%	71%	71%	71%
Wartość zmiany (wzrostu/spadku) w podstawowych działach budżetu stosunku do roku poprzedniego (w zł)				
	2007	2008	2009	plan 2010
Dział 750- Administracja publiczna		349 825	83 264	132 396
Dział 801- Oświata i wychowanie		661 184	109 483	839 355
Dział 852- Pomoc społeczna		-51 883	24 227	428 783

Wydatki **bieżące** na trzy podstawowe działy budżetu tzn. oświata, opieka społeczna oraz administracja stanowią ok. $\frac{3}{4}$ wydatków bieżących budżetu ogółem – bowiem w okresie ostatnich 4 lat wskaźnik ten wynosił dokładnie jak wynika z tabeli od 71% do 73% w skali roku.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 17. Projekcja wydatków bieżących, wynagrodzeń oraz kosztów związanych z funkcjonowaniem organów JST.

	Prognoza :						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Razem wydatki bieżące budżetu ogółem bez obsługi długu	19 512 360	16 377 301	16 067 489	16 827 860	17 322 381	18 671 299	19 792 938
<i>w tym:</i>							
wydatki fakultatywne/uznaniowe/ jednorazowe np. w 2010r. wykup gruntów (w tym wydatki na projekty miękkie z dofinansowaniem funduszy UE)	x	x	x	x	x	x	x
Razem plan wydatków bieżących budżetu w WPF bez obsługi długu Z REZERWĄ na nieprzewidziane wydatki	19 512 360	16 377 301	16 067 489	16 827 860	17 322 381	18 671 299	19 792 938
Wynagrodzenia ogółem finansowane z budżetu w skali roku	7 404 235	7 626 362	7 855 152	8 090 806	8 333 530	8 583 535	8 841 041
Wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST w skali roku	2 212 669	2 279 049	2 347 420	2 417 842	2 490 377	2 565 088	2 641 140
Wzrost wynagrodzeń w WPF	266 398	473 501	511 856	545 114	580 532	618 253	658 424
Informacyjnie- wzrost subwencji oświatowej na 2011r. =	184 501						
Wzrost wydatków na 2011r. w stosunku do 2010r. z uwzględnieniem wydatków jednorazowych poniesionych w 2010r. (zmniejszających wydatki bazowe dla prognozy na 2011r.)	513 426						

5.7. Koszty obsługi długu Gminy, stan długu oraz przychody i rozchody w okresie prognozy

Wydatki na obsługę długu obliczono z uwzględnieniem:

- 1) Stawki rocznej WIBOR przyjętej w ramach omówionych wcześniej w dokumencie wskaźników makroekonomicznych dla kraju,
- 2) Marży banku odrębnie ustalonej w każdej zawartej umowie z bankiem,
- 3) Rat spłat zadłużenia określonych zawartymi umowami na zaciągnięcie zobowiązań.

Szczegółowe obliczenia kosztów obsługi długu zawiera model obliczeniowy WPF w Excelu. Stan długu na 31.12.2010r. przedstawia kolejna tabela. Koszty te zawierają także kalkulację wydatków na obsługę długu, o którym mowa w art. 89 ust.1 pkt 1 ufp – tzn. na pokrycie występującego w trakcie roku przejściowego deficytu. Koszt ten ustalono jako średnią arytmetyczną z ostatnich 4 lat (w tym danych dostępnych za 2010r.). Wydatek ten uplasował się w wysokości średniej 43.586 zł i w tej wysokości zwiększono w każdym roku koszty obsługi długu w okresie prognozy. W szacunkach kosztów uwzględniono ostatnią zmianę warunków kredytu uzyskanego przez Gminę z ING Bank Śląski SA.

Tabela 18.

Lp.	Bank	Rodzaj umowy	kwota na 31.12.2010 r.
A	Kredyty razem		4 800 000,00
	Bałycki Bank Spółdzielczy	Długoterminowy obrotowy	1 000 000,00
	ING Bank Śląski SA	Długoterminowy na spłatę planowanego deficytu	2 000 000,00
	Bałycki Bank Spółdzielczy	Długoterminowy obrotowy	1 000 000,00
	Bank Gospodarstwa Krajowego w Pile	Długoterminowy	800 000,00
B	Obligacje		
	Bank DnB NORD SA	(emisja obligacji na realizację zadań inwest. w ramach WPI)	3 000 000,00
	RAZEM stan długu (zgodny na koniec 2010r. z pkt nr 13 Zał. Nr 1)		7 800 000,00

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Poza w/w stanem długu na 31.12.2010r., Gmina planuje zaciągnąć kredyt w kwocie 3 mln zł celem sfinansowania w 2011r. przedsięwzięcia inwestycyjnego dotyczącego budowy sieci kanalizacji ściekowej w miejscowości Kretomino (nakłady ogółem na te przedsięwzięcie wynoszą 5.050.000 zł, z tego dofinansowanie z UE – 1 970 191,59 zł). Szacowane warunki kredytowe tego nowego kredytu: prowizja bankowa za uruchomienie kredytu 1%, marża banku 2,4%, stopa bazowa = stopa WIBOR. Lata spłaty kredytu: 2014-2017. Ostatnim rokiem spłaty zobowiązań jest rok 2017, który jest jednocześnie ostatnim rokiem projekcji prognozy długu Gminy (art. 227 ust. 2).

Tabela Nr 19 prezentuje koszty obsługi długu i kwoty spłat przedstawione w sposób zagregowany w WPF.

Tabela 19. Kalkulacja kosztów obsługi długu, raty spłat długu, stan długu – zestawienia zbiorcze.

	Odsetki z prowizją bankową	Raty/wykup obligacji
2011	518 265	1 499 996
2012	547 394	1 500 004
2013	448 502	1 850 000
2014	350 189	1 500 000
2015	243 009	1 650 000
2016	152 690	1 000 000
2017	82 440	1 000 000
razem	2 342 489	10 000 000

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Wyszczególnienie	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017
Splata i obsługa długu	2 018 261	2 047 398	2 298 502	1 850 189	1 893 009	1 152 690	1 082 440
<i>w tym:</i>							
rozchody z tytułu spłaty rat kapitałowych oraz wykupu papierów wartościowych	1 499 996	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
wydatki bieżące na obsługę długu (518 265	547 394	448 502	350 189	243 009	152 690	82 440
Inne rozchody (lecz bez spłaty długu)	0	0	0	0	0	0	0
Stan kwoty długu	8 500 004	7 000 000	5 150 000	3 650 000	2 000 000	1 000 000	0
<i>w tym:</i>							
łączna kwota wyłączeń zdefiniowana w art. 243 ust.3 pkt 1 ufp oraz w art. 170 ust.3 sufp	0	0	0	0	0	0	0

5.8. Wydatki bieżące ogółem w okresie prognozy

Z uwzględnieniem wydatków na koszty obsługi długu projekcja wydatków bieżących ogółem Gminy z KOSZTAMI OBSŁUGI DŁUGU przedstawia się jak w tabeli poniżej.

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wydatki bieżące	12.420.017	14.816.084	15.262.604	18.342.901	27.955.025	23.124.695	22.115.991	23.078.049	23.665.390	25.037.989	26.375.378
razem											

5.9. Wynik operacyjny budżetu w okresie prognozy

Gmina w okresie prognozy wypracowywać będzie nadwyżkę operacyjną, z której finansować może wydatki majątkowe lub zwiększać wydatki bieżące. Jest to zawsze decyzja strategiczna dla rozwoju każdej JST, przy czym wydatki inwestycyjne (majątkowe) generują rozwój Gminy i trwałą poprawę życia mieszkańców.

Wyszczególnienie	- 250 990	6 072 442	7 171 060	7 219 613	7 668 094	7 166 499	6 894 824
WYNIK OPERACYJNY BUDŻETU (z uwzględnieniem w wydatkach kosztów obsługi długu)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

5.10. Przedsięwzięcia Gminy w okresie WPF na lata 2014-2017, w tym wydatki majątkowe

Gmina w okresie prognozy planuje przedsięwzięcia w rozumieniu art. 226 ust. 3 i ust. 4 szczegółowo określone Załącznikiem nr 2 do niniejszej części opisowej. Wśród przedsięwzięć zdefiniowanych ustawowo Gmina planuje ponieść wydatki majątkowe w na zadania inwestycyjne o łącznych nakładach 9.711.800 zł z tego 6.356.931,41 zł w ramach własnego budżetu a pozostałe nakłady w kwocie 3.354.868,59 zł ze środków zewnętrznych. Przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczą następujących zadań:

- a) Kanalizacja w Kretominie- 5.050.000 zł,
- b) Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego z urządzeniami sportu i rekreacji w Wyszewie- 394.000 zł
- c) Modernizacja wodociągu w miejscowości Bonin- 1.110.000 zł
- d) Rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku Klubu Wiejskiego w Wyszewie- 496.200 zł

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

- e) Program operacyjny- Innowacyjna gospodarka w latach 2007-2010- Internet szansą wszechstronnego rozwoju mieszkańców Gminy Manowo- 1.000.000 zł
- f) Remont z kompleksowym wyposażeniem centrum sportowo-rekreacyjnego w Kretominie- 75.230 zł
- g) Dofinansowanie do chodnika drogi powiatowej w miejscowości Kretomino- 100.000 zł
- h) Dofinansowanie do kanalizacji deszczowej w miejscowości Kretomino- 300.000 zł
- i) Projekt kanalizacji z Bonina do Kretomina- 50.000 zł
- j) Budowa obiektu „ORLIK 2012 ” w Boninie- 760.000 zł
- k) Chodnik i samolot w Rosnowie - 85.000 zł
- l) Modernizacja ŚDS „ Pegaz” w Manowie - 266.370 zł
- ł) Place zabaw w Gminie – 25.000 zł

Zadania te będą zakończone w 2012r. Szczegóły- patrz zał. Nr 2 do części opisowej.

5.11. Wynik budżetu Gminy Manowo w okresie prognozy

Wynik budżetu Gminy Manowo w okres 2011-2017 prezentuje tabela poniżej.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
WYNIK BUDŻETU	-2 911.160	1.500.004	1.850.000	1.500.000	1.650.000	1.000.000	1.000.000

Z uwzględnieniem wydatków inwestycyjnych wynik budżetu Gminy prognozowany na 2011r. staje się ujemny. Gmina w 2011r. planuje zaciągnąć jednak kredyt na sfinansowanie wydatków majątkowych powodujących deficyt w 2011r. W następnych latach WPF planowana jest nadwyżka budżetowa, która może być zaangażowana w realizację inwestycji.

5.12. Poziom progów zadłużenia w okresie prognozy na okres 2011-2017

Jak z Tabeli Nr 20 wynika Gmina Manowo prowadząc swoją gospodarkę finansową opisaną w dokumencie przestrzegać będzie obowiązujących, ustawowych wskaźników w zakresie progów zadłużania się (progi te i ich interpretację omówiono w **pkt 2.2. i 3.2 dokumentu**). Wprawdzie z uwagi na obciążenia wynikające z m.in. wykupu wyemitowanych obligacji w latach 2011-2013 Gmina nie w pełni spełnia wymogi z art. 243 ustawy lecz obowiązują one dopiero od 2014 roku, czyli od roku od którego Gmina Manowo spełnia już ten próg zadłużenia. Istotne jest w ocenie, że **Gmina w latach 2011-2013 spełnia obowiązujące dla tego okresu ustawowe wymogi zadłużenia** wynikające z art. 169 i 170 sufp, co potwierdzają wskaźniki w Tabeli nr 20. Gmina w tym okresie nie przekracza bowiem ustawowych 15% (art. 169) i nie przekracza ustawowych 60% (art. 170).

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Tabela 20. Progi zadłużenia Gminy Manowo w okresie 2011-2017.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań (licznik lewej strony wzoru z art. 243 ufp: tzn. R+O)	2 018 261,00	2 047 398,06	2 298 502,35	1 850 189,38	1 893 008,51	1 152 689,77	1 082 439,77
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 ufp - obliczenia dla prawej strony wzoru wg art. 243 ufp	9,54%	7,47%	11,38%	20,26%	29,92%	29,28%	28,02%
Obliczenia dla lewej strony wzoru wg art. 243 ufp z uwzględnieniem poz. 14	8,08%	8,31%	9,59%	7,53%	7,48%	4,42%	3,95%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp po uwzględnieniu art. 244 ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp	Zgodny z art. 243 nowej ufp
Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań/ dochody ogółem - max 15% z art. 169 sufp */	8,1%	8,3%	9,6%	7,5%	7,5%	4,4%	4,0%
Zadłużenie /dochody ogółem [{pkt 13- pkt 13.1}/pkt 1] - max 60% z art. 170 sufp	34,0%	28,4%	21,5%	14,9%	7,9%	3,8%	0,0%

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

6.0. ZAŁĄCZNIKI DO CZĘŚCI OPISOWEJ WPF

6.1. Załącznik Nr 1 - Wieloletnia Prognoza Finansowa w ujęciu tabelarycznym

Wyszczególnienie	Prognoza - WPF :						
	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017
Dochody OGÓŁEM (pkt 1.1 + pkt 1.2)	25 043 865	24 624 699	23 965 991	24 578 049	25 315 390	26 073 989	27 375 378
Dochody bieżące ogółem (Db)	19 779 635	22 997 137	23 687 051	24 397 662	25 233 484	25 990 488	26 770 202
Dochody majątkowe - art. 226 ust. 1 pkt 2	5 264 230	1 627 562	278 940	180 387	81 906	83 501	605 176
<i>w tym:</i>							
ze sprzedaży majątku (Sm)	426 250	1 600 000	250 000	150 000	50 000	50 000	570 000
Wydatki bieżące (Wb) ogółem lecz BEZ odsetek i prowizji od: kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych	19 512 360	16 377 301	16 067 489	16 827 860	17 322 381	18 671 299	19 792 938
<i>w tym:</i>							
Wynagrodzenia i składki od nich naliczane razem	7 404 235	7 626 362	7 855 152	8 090 806	8 333 530	8 583 535	8 841 041
Wydatki związane z funkcjonowaniem organów JST	2 212 669	2 279 049	2 347 420	2 417 842	2 490 377	2 565 088	2 641 140
<i>w tym:</i>							
Z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST (O)	0	0	0	0	0	0	0
<i>w tym:</i>							

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

poręczenia i gwarancje podlegające wyłączeniom z limitów spłaty zobowiązań	0	0	0	0	0	0	0
W prognozie - Limit wydatków <u>bieżących</u> na <u>przedsięwzięcia</u> , o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 i pkt 2	0	0	0	0	0	0	0
WYNIK budżetu po wykonaniu wydatków bieżących (bez obsługi długu) (pkt 1 - pkt 2)	4 957 105	8 247 398	7 898 502	7 750 189	7 993 009	7 402 690	7 582 440
Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych plus wolne środki	53 084	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
<i>w tym:</i>							
nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych plus wolne środki zgodnie z art. 217 ufp angażowane na pokrycie deficytu roku bieżącego	53 084	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
Inne przychody ogółem lecz nie związane z zaciągnięciem długu	0	0	0	0	0	0	0
<i>w tym:</i>							
Środki do dyspozycji na spłatę i obsługę długu oraz na wydatki majątkowe (3+4+5)	5 010 189	9 747 402	9 748 502	9 250 189	9 643 009	8 402 690	8 582 440
Spłata i obsługa długu	2 018 261	2 047 398	2 298 502	1 850 189	1 893 009	1 152 690	1 082 440
<i>w tym:</i>							
rozchody z tytułu spłaty rat kapitałowych oraz wykupu papierów wartościowych (R)	1 499 996	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
wydatki bieżące na obsługę długu (O)	518 265	547 394	448 502	350 189	243 009	152 690	82 440

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

<i>w tym:</i>							
Inne rozchody <u>ogółem</u> (lecz bez spłaty długu)	0	0	0	0	0	0	0
<i>w tym:</i>							
Środki do dyspozycji na wydatki majątkowe (6-7-8)	2 921 928	7 700 004	7 450 000	7 400 000	7 750 000	7 250 000	7 500 000
Wydatki majątkowe ogółem	7 924 400	1 150 000	200 000	0	0	0	0
<i>w tym:</i>							
Limit wydatków majątkowych na przedsięwzięcia , o których mowa w art. 226 ust. 4 pkt 1 i pkt 2 (szczegóły w prognozie -wg Załącznika Nr 2)	7 924 400	1 150 000	200 000	0	0	0	0
Przychody związane z zaciągnięciem długu (kredyty, pożyczki, emitowane papiery wartościowe)	2 911 156	0	0	0	0	0	0
Wynik finansowy budżetu (9-10+11)	- 2 091 316	6 550 004	7 250 000	7 400 000	7 750 000	7 250 000	7 500 000
Stan kwoty długu	8 500 004	7 000 000	5 150 000	3 650 000	2 000 000	1 000 000	0
<i>w tym:</i>							
łączna kwota wyłączeń zdefiniowana w art. 243 ust.3 pkt 1 ufp oraz w art. 170 ust.3 supf	0	0	0	0	0	0	0
<i>w tym:</i>							
kwota wyłączeń z art. 243 ust.3 pkt 1 ufp oraz art. 170 ust.3 supf przypadająca na dany rok budżetowy	0	0	0	0	0	0	0
Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jst przypadających do spłaty w danym roku budżetowym	0	0	0	0	0	0	0

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

podlega doliczeniu zgodnie z art. 244 upf							
Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań (licznik lewej strony wzoru z art. 243 upf: tzn. R+O)	2 018 261	2 047 398,06	2 298 502,35	1 850 189,38	1 893 008,51	1 152 689,77	1 082 439,77
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty z art. 243 upf - obliczenia dla prawej strony wzoru wg art. 243 upf	9,54%	7,47%	11,37%	20,26%	29,92 %	29,28%	28,02%
Obliczenia dla lewej strony wzoru wg art. 243 upf z uwzględnieniem poz. 14	8,06%	8,31%	9,59%	7,53%	7,48%	4,42%	3,95%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 upf po uwzględnieniu art. 244 upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf	Zgodny z art. 243 nowej upf
Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań/ dochody ogółem - max 15% z art. 169 sufp */	8,1%	8,3%	9,6%	7,5%	7,5%	4,4%	4,0%
Zadłużenie /dochody ogółem [{pkt 13-pkt 13.1}/pkt 1] - max 60% z art. 170 sufp	33,9%	28,4%	21,5%	14,9%	7,9%	3,8%	0,0%
Wydatki bieżące razem (2+ 7.2)	20 030 625	16 924 695	16 515 991	17 178 049	17 565 390	18 823 989	19 875 378
Wydatki ogółem razem (10+19)	27 955 025	23 124 695	22 115 991	23 078 049	23 665 390	25 073 989	26 375 378
WYNIK BUDŻETU (1-20)	-2 911 160	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
przychody budżetu (5+11)	2 911 156	0	0	0	0	0	0
Rozchody budżetu (7.1+8)	1 499 996	1 500 004	1 850 000	1 500 000	1 650 000	1 000 000	1 000 000
WYNIK OPERACYJNY BUDŻETU (z uwzględnieniem w wydatkach kosztów obsługi długu)(pkt 1.1 - pkt 19)	- 250 990	6 072 442	7 171 060	7 219 613	7 668 094	7 166 499	6 894 824

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

	- 250 990	6 072 442	7 171 060	7 219 613	7 668 094	7 166 499	6 894 824
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

6.2 Załącznik Nr 2 - przedsięwzięcia

Planowane i realizowane przedsięwzięcia Gminy Manowo w latach 2011-2014- po zmianach na 30.09.2011 r.															
Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Nakłady ogółem na przedsięwzięcie (7+10)	w tym:				Razem nakłady na przedsięwzięcia do poniesienia od 2011 r. (9+11)	Limity wydatków z kol. Nr 12 w rozbiu na poszczególne lata				Limit zobowiązań	
		od	do		Nakłady ze źródeł zewnętrznych		Łącznie na dane przedsięwzięcie środki własne samorządu z budżetu jst			2011	2012	2013	2014		
		Łącznie środki zewnętrzne na całe przedsięwzięcie			w tym:		ogółem	w tym: do poniesienia tylko od 2011 roku							
				środki o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 4 ogółem (UE)		nakłady ze środków zewnętrznych ogółem do poniesienia tylko od 2011r.									
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	18
Przedsięwzięcia OGÓLEM od 2011r.				9 711 800,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	6 356 931,41	6 356 931,41	9 711 800,00	7 924 400,00	1 787 400,00	0,00	0,00	9 711 800,00
w tym:															
Przedsięwzięcia z wydatków bieżących OGÓLEM				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Przedsięwzięcia z wydatków majątkowych OGÓLEM				9 711 800,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	6 356 931,41	6 356 931,41	9 711 800,00	7 924 400,00	1 787 400,00	0,00	0,00	9 711 800,00

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

w tym wyszczególnienie :															
RAZEM - Programy, projekty lub zadania (Programy- patrz wiersze kolor zielony)				9 711 800,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	6 356 931,41	6 356 931,41	9 711 800,00	7 924 400,00	1 787 400,00	0,00	0,00	9 711 800,00
w tym:															
Wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki majątkowe				8 125 430,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	4 770 561,41	4 770 561,41	8 125 430,00	6 338 030,00	1 787 400,00	0,00	0,00	8 125 430,00
w tym wyszczególnienie :															
Programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków (FUNDUSZE UE), o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 (razem)				8 125 430,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	4 770 561,41	4 770 561,41	8 125 430,00	6 338 030,00	1 787 400,00	0,00	0,00	8 125 430,00
Wydatki bieżące - razem				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki majątkowe - razem				8 125 430,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	4 770 561,41	4 770 561,41	8 125 430,00	6 338 030,00	1 787 400,00	0,00	0,00	8 125 430,00
w tym:															
BIEŻĄCE				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MAJĄTKOWE				8 125 430,00	3 797 868,59	3 797 868,59	3 354 868,59	4 770 561,41	4 770 561,41	8 125 430,00	6 338 030,00	1 787 400,00	0,00	0,00	8 125 430,00
w tym wyszczególnienie :															
Kanalizacja w miejscowości Kretomino	Gmina Manowo	2010	2011	5 050 000,00	1 970 191,59	1 970 191,59	1 970 191,59	3 079 808,41	3 079 808,41	5 050 000,00	5 050 000,00	0,00	0,00	0,00	5 050 000,00
Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego z urządzeniami sportu i rekreacji w Wyszeborzu	Gmina Manowo	2011	2011	394 000,00	199 800,00	199 800,00	199 800,00	194 200,00	194 200,00	394 000,00	394 000,00	0,00	0,00	0,00	394 000,00
Modernizacja wodociągu w miejscowości Bonin	Gmina Manowo	2011	2011	1 110 000,00	653 000,00	653 000,00	210 000,00	900 000,00	900 000,00	1 110 000,00	210 000,00	900 000,00	0,00	0,00	1 110 000,00
Rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku Klubu Wiejskiego w Wyszeborzu	Gmina Manowo	2011	2011	496 200,00	319 000,00	319 000,00	319 000,00	177 200,00	177 200,00	496 200,00	56 200,00	440 000,00	0,00	0,00	496 200,00
Program operacyjny- Innowacyjna gospodarka w latach 2007- 2010- Internet szansą wszechstronnego rozwoju mieszkańców Gminy Manowo	Gmina Manowo	2011	2013	1 000 000,00	609 877,00	609 877,00	609 877,00	390 123,00	390 123,00	1 000 000,00	552 600,00	447 400,00	0,00	0,00	1 000 000,00

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Remont z kompleksowym wyposażeniem centrum sportowo-rekreacyjnego w Kretominie	Gmina Manowo	2011	2011	75 230,00	46 000,00	46 000,00	46 000,00	29 230,00	29 230,00	75 230,00	75 230,00	0,00	0,00	0,00	75 230,00
Programy, projekty lub zadania związane z umowami PARTNERSTWO publiczno-prywatnego (razem)				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki bieżące - razem				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki majątkowe - razem				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt a) i w pkt b) (razem)				1 586 370,00	0,00	0,00	0,00	1 586 370,00	1 586 370,00	1 586 370,00	1 586 370,00	0,00	0,00	0,00	1 586 370,00
Wydatki bieżące razem															
Wydatki majątkowe razem razem				1 586 370,00	0,00	0,00	0,00	1 586 370,00	1 586 370,00	1 586 370,00	1 586 370,00	0,00	0,00	0,00	1 586 370,00
Dofinansowanie do chodnika drogi powiatowej w miejscowości Kretomino	Gmina Manowo	2011	2012	100 000,00	0,00	0,00	0,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	100 000,00
Dofinansowanie do kanalizacji deszczowej w miejscowości Kretomino	Gmina Manowo	2011	2012	300 000,00	0,00	0,00	0,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	0,00	0,00	0,00	300 000,00
Projekt kanalizacji z Bonina do Kretomina	Gmina Manowo	2011	2011	50 000,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00
Budowa obiektu "ORLIK 2012" w Boninie	Gmina Manowo	2011	2011	760 000,00	0,00	0,00	0,00	760 000,00	760 000,00	760 000,00	760 000,00	0,00	0,00	0,00	760 000,00
Chodnik i samolot w Rosnowie	Gmina Manowo	2011	2011	85 000,00	0,00	0,00	0,00	85 000,00	85 000,00	85 000,00	85 000,00	0,00	0,00	0,00	85 000,00
Modernizacja ŚDS "Pegaz" w Manowie	Gmina Manowo	2011	2011	266 370,00	0,00	0,00	0,00	266 370,00	266 370,00	266 370,00	266 370,00	0,00	0,00	0,00	266 370,00
Place zabaw w gminie	Gmina Manowo	2011	2011	25 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00
Umowy, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i których płatności przypadają w okresie dłuższym niż rok				2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	3 317 128,00	3 317 128,00	3 317 128,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki bieżące razem				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki majątkowe razem				2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	3 317 128,00	3 317 128,00	3 317 128,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Umowa Nr 342/IX/2010 Kanalizacja Kretomina	Gmina Manowo	2010	2011	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	0,00	2 864 140,00	2 864 140,00	2 864 140,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Umowa Nr 342/V/2010 Inżynier Kontraktu - Kanalizacja Kretomina	Gmina Manowo	2009	2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	152 988,00	152 988,00	152 988,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

Umowa na projekt kanalizacji Cewlina	Gmina Manowo	2010	2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Umowa na dofinansowanie budowy chodnika w Kretominie ul. Malinowa	Gmina Manowo	2010	2011	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gwarancje, poręczenia udzielane przez jst razem				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

]

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) na lata 2011-2017 Gminy Manowo

